



Krik je bodemkwaliteit op

# Compost is het overwegen waard

Eind december organiseerde B3W, de Begeleidingsdienst voor een Betere Bodem- en Waterkwaliteit, een thematisch uitwisselingsmoment over compost bij Michel Hendrickx in Linter. We wisselden er ervaringen en opinies uit over de goede toepassing van compost. Compost kan verschillende voordelen bieden voor je bedrijf. Het is een bodemverbeteraar en brengt veel koolstof aan in verhouding met fosfor, maar compost biedt ook andere voordelen.

Simon Verreckt en Jasper Somers, B3W

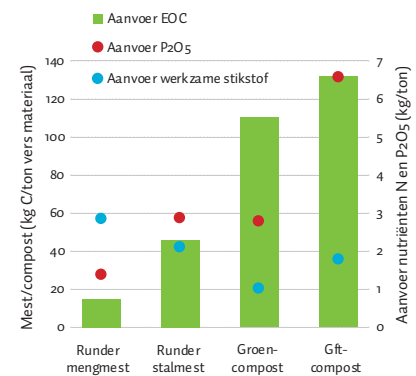
**B**odemorganische stof opbouwen is een werk van lange adem en het vraagt soms heel wat puzzelwerk om het in te passen op je bedrijf. Nochtans zijn er heel wat voordelen verbonden aan een organisch stofgehalte binnen de streefzone. Door klimaatverandering wordt een goede bodemkwaliteit bovendien steeds belangrijker. Michel zet daarom sinds enkele jaren in op compost, om het koolstofgehalte op peil te houden. “Compost is geen wondermiddel, maar het kan je bodemkwaliteit behoorlijk efficiënt verbeteren”, geeft hij mee aan collega’s.

## Mogelijkheden binnen de wetgeving

Organische stof opbouwen in je bodem is essentieel om deze gezond te houden. Het zorgt voor een betere samenwerking, waardoor je gewas resistenter wordt tegen extreme droogte of extreme regenval. Een organisch stofgehalte binnen de streefzone zorgt ook voor een rijker bodemleven, waardoor onder andere je bodemstructuur erop vooruitgaat. Dit werkje klaar je niet op korte termijn. Het vraagt een doorge-

dreven investering in je bodem en het duurt een tijdje voor je resultaat ziet. Bovendien bevat de traditionele organische bemesting zoals stalmest heel wat fosfor. Die beperkt de aanvoer van organisch materiaal in de bedrijfsvoering van landbouwers. De aanwezige landbouwers stipten dan ook de beperking op fosfor aan als een belangrijke hinderpaal om meer aan bodemkwaliteit te werken.

Compost biedt enkele voordelen ten opzichte van de klassieke organische bemesting. Zo is compost zeer efficiënt om duurzaam koolstof vast te leggen in de bodem. Het blinkt uit in de aanbreng van effectieve organische koolstof (EOC). Dat is de hoeveelheid organisch materiaal die één jaar na toediening nog niet werd afgebroken en dus bijdraagt aan de opbouw van organische stof in de bodem. Figuur 1 toont hoeveel meer effectieve organische koolstof groencompost kan aanbrengen in vergelijking met stalmest en rundermengmest. Bovendien bevat compost relatief minder fosfor voor elke EOC die je aanlevert. Hierdoor kan compost het knelpunt van de beperkte afzetruimte voor fosfor deels omzeilen.



**Figuur 1. Aanlevering van effectieve organische koolstof, fosfaat en werkzame stikstof**

## Meer dan alleen een koolstofbron

Compost is niet alleen een goede koolstofbron, het is een bodemverbeteraar die je bodem heel wat kan bieden. Zo bevat compost veel nutriënten. “Een mooie eigenschap van compost is de grote hoeveelheid kalium. Wanneer ik compost in het voorjaar toedien, vul ik ineens een deel van de kaliumbehoefte voor mijn aardappelen in”, zegt Michel. Die kaliumgift (een gemiddelde van 10 kg/ton voor gift-compost) kan je heel



Een dosis compost van 15 ton/ha om de drie jaar op een perceel toedienen is een mooie dosis. Je vermijdt een te hoog zoutgehalte en komt niet in de problemen met de mestafzetruimte.

wat besparen op kunstmest. Compost kan via mineralisatie ook wat stikstof naleveren aan je gewas. Ook hierop kan je dus besparen. Nu kunstmestprijzen hoge toppen scheren, zijn die kleine besparingen mooi meegenomen. Ook het effect op de pH verrast veel aanwezige landbouwers. “Compost zorgt ervoor dat ik iets minder moet bekalen”, geeft Michel aan. De zuurbufferende eigenschappen en de calciuminhoud helpen tegen een verzurende bodem. Tot slot geven we nog mee dat compost ook nuttige bodemorganismen bevat. Die helpen de biologie in je bodem vooruit, met bijkomende voordelen naar bijvoorbeeld gewasbescherming.

### Misverstanden door gebrek aan voorbeelden

Michel is een van de landbouwers die zijn eerste stappen zet met compost. Veel aanwezigen geven aan dat ze compost niet echt kennen en hierdoor wat terughoudend zijn om het te integreren in hun bedrijfsvoering. Die aarzeling wordt bij velen nog versterkt door negatieve verhalen die hen ter ore kwamen. Dat compost onkruidzaden

wou bevatten, is een mythe die meerdere keren wordt aangehaald. Gelukkig kunnen we hen geruststellen: het composteringsproces zorgt voor hoge temperaturen die zaden afdoden. Hierdoor bevat door Vlaco gecertificeerde compost geen levensvatbare onkruidzaden meer. De certificering gaat bovendien gepaard met controles die de kwaliteit van compost garanderen.

Met de zoutconcentratie van compost moet je wel opletten. Vooral gft-compost heeft een hoog zoutgehalte (EC). Wanneer je er grote hoeveelheden (bijvoorbeeld 45 ton/ha) per keer van toepast, kan dit voor problemen zorgen. Werk daarom met lagere dosissen per keer en werk goed onder. Bij een dosis van 15 ton/ha treden er normaal geen problemen op. Als je deze dosis om de drie jaar toepast, kom je bovendien niet in de problemen voor de afzetruimte voor compost.

Tot slot is ook de rijpheid van je compost een aandachtspuntje. Onrijpe compost toepassen voor de zaai kan ervoor zorgen dat een deel van de stikstof die je toepast naar de vertering van je compost gaat. Hierdoor vergroot de kans dat je gewas niet altijd voldoende

stikstof kan opnemen. Gecertificeerde compost is normaal gezien afgerijpt, maar hier en daar worden er nog problemen mee gerapporteerd. “Koop je compost enkele maanden op voorhand aan. Zo kan je eventueel onrijpe compost nog laten afrijpen op je bedrijf”, geeft Michel nog mee als tip.

### Gebrekkig aanbod

De avond wordt afgesloten met een discussie over de beschikbaarheid: “Beschikbaarheid van compost is voor Hagelandse landbouwers het belangrijkste knelpunt”, meent Michel. De vraag naar compost stijgt, terwijl het aanbod niet mee evolueert. Zo moeten landbouwers concurreren met de substraatteelt, die veel compost nodig heeft nu er geen veen meer gebruikt wordt. “Compost is niet altijd voorhanden wanneer je het nodig hebt als landbouwer”, weet Michel. Ook de kostprijs die gepaard gaat met het beperkte aanbod vormt een drempel. Aanwezigen geven aan dat stalmest in de regio makkelijker te verkrijgen en goedkoper is. We drukken de landbouwers nog eens op het hart dat de baten bij compost ruimschoots opwegen tegen de kosten.

### Meer weten?

Op [b3w.vlaanderen.be](http://b3w.vlaanderen.be) kan je de presentatie van het evenement bekijken. Je vindt er ook het infoboekje dat hiervoor samengesteld werd. Klik op het tabblad ‘evenementen’ en onderaan bij ‘afgelopen evenementen’ kan je ‘Hoe compost integreren in jouw bedrijfsvoering’ vinden. Wil je ook de mening van andere telers en B3W-begeleiders horen? Surf dan naar de B3W-website, schrijf je in en word lid van de groep ‘Bodemkwaliteit’ of hou de evenementenkalender in de gaten. ■

**i** Met specifieke vragen kan je terecht bij Simon of Jasper: [simon.verreckett@b3w.vlaanderen.be](mailto:simon.verreckett@b3w.vlaanderen.be) [jasper.somers@b3w.vlaanderen.be](mailto:jasper.somers@b3w.vlaanderen.be)